

3) анулювання двох негативних семантичних компонентів, напр., *not impossible* – можливий. [4, с 286].

4. Описовий переклад. Це такий прийом перекладу нових лексичних елементів вихідної мови, коли слово або словосполучення замінюється у мові перекладу словосполученням, яке адекватно передає зміст слова чи словосполучення, напр., *wail - автомобіль з високими динамічними якостями*. [4, с 297]. При цьому перекладі важливо, щоб словосполучення точно передавало всі основні ознаки.

5. Контекстуальна заміна – це така лексична перекладацька трансформація, внаслідок якої перекладацьким відповідником стає слово або словосполучення, яке не є словниковим відповідником, воно підібране із врахуванням контекстуального зазначення слова, яке перекладається, а також його контексту вживання та мовленнєвих норм і традицій мови перекладу, напр. *Materials are anything from which products can be made. Матеріали – це все те, з чого можна виготовити вироби*. [4, с 288].

Підсумовуючи викладене вище, можна зазначити, що лексико-семантичними прийомами перекладу термінів транспортної галузі є транскрипція / транслітерація; 2) калькування; 3) контекстуальна заміна; 4) описовий переклад; 5) антонімічний переклад

Перекладач, який працює з текстами транспортної галузі, повинен орієнтуватися в цій тематиці, володіти термінами і поняттями цієї сфери та вміти користуватися словниками і довідниками для пошуку термінологічних еквівалентів відповідно до контексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Англійсько-російсько-український словник науково-технічної термінології. Близько 22 тис. Термінів. Укл. С.М. Андреев, К.К. Васицький, Б.Ф. Уліщенко. Х.: Факт, 1999. 704 ст.
2. Болонєва О.О. Особливості перекладу англійської науково-технічної літератури. Житомир: Житомирський державний університет, 2004. 25с.
3. Васенко Л.А., Дубічинський В.В., Кримець О.М. Фахова українська мова : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 272 с.
4. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
5. Українсько-англійський словник автомобільних термінів. Близько 10 000 термінів. Укл.: Тригуб О.А., Шльончак І.А., Тарадушка Л.А. М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2018. 149 с.

Кот А. В.

група Англ-41

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Сфрємова Н.В.

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПРОСТІР РОМАНІВ ЕЛІЗАБЕТ ГІЛБЕРТ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «МІСТО ДІВЧАТ»)

В царині лінгвістики одні з найбільш активних досліджень відбуваються в сфері

когнітивної лінгвістики та лінгвокультурології. Така активність пояснюється відносною новизною даних мовознавчих напрямків, адже їхня поява зумовлена переходом від системно-структурної парадигми наукових досліджень до антропоцентричної, а також комунікативно-функціональної та когнітивної. Хоча когнітивна лінгвістика та лінгвокультурологія мають певні відмінності в підходах до аналізу мовних явищ, концепт є основоположним поняттям обох напрямків лінгвістичної діяльності. Дослідження концептів та процесу концептуалізації зумовлене потребою в детальному аналізі окремих мовленнєвих утворень та смислів, які формують концептуальний простір художнього твору.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю детального аналізу концептів, які формують концептуальний простір художніх творів Елізабет Гілберт.

Об'єктом дослідження є концепти роману Елізабет Гілберт «Місто дівчат» як одні з фундаментальних елементів концептуального простору письменниці.

Метою дослідження є аналіз концептуального простору роману «Місто дівчат», який відображає багатогранність концептуальної картини світу Елізабет Гілберт.

У сучасному науковому дискурсі дослідження поняття «концепт» відбувається в двох основних напрямках, а саме – когнітивному та лінгвокультурологічному. Перехід до комунікативно-функціональної та когнітивної парадигми вивчення мови ознаменував відмову від структуралістського підходу, який базувався «на внутрішній структурі мовної системи без урахування діяльності мовців у конкретних мовних ситуаціях» [6]. Саме тому когнітивна лінгвістика поставила собі за мету вивчення мови «у зв'язку з людиною, без якої виникнення й функціонування цієї системи було б неможливим» [2, с. 146]. В той же час, лінгвокультурологія зосередилася на дослідженні взаємодії мови та культури, тобто на аналізі культурно зумовлених мовних явищ [1].

Однак, не дивлячись на значний прогрес у сфері вивчення концепту різними галузями мовознавства, однією з найбільш актуальних проблем є відсутність універсального визначення даного поняття. Найбільш базовим є таке тлумачення: «концепт – мінімальна структурна одиниця знання» [3, с. 38]. Однак, М. Полюжин стверджує, що в когнітивній лінгвістиці концепт – «одиниця ментальних або психічних ресурсів нашої свідомості й тієї інформаційної структури, яка відображає знання та досвід людини; оперативна й змістова одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи й мови мозку, усієї картини світу, відображеної в психіці людини» [5, с. 216]. В лінгвокультурологічному контексті, концепт – це ментальна сутність або базова одиниця культури, яка відображає національні особливості народу чи етносу [1; 5].

Концептуальний простір – це макроконцептуальний конструкт, який утворений поєднанням і системною взаємодією художніх концептів [4, с. 121]. Елементи концептуального простору знаходять своє відображення через різні типи концептуальних структур, які слугують фоном для їх виділення, – доменів [3, с. 21]. Завдяки своїй високій повторюваності концепти здатні об'єднуватися під егідою певних концептуальних домінант і формувати концептуальний простір. В цілому, концептуалізація націлена на актуалізацію в тексті «певних мінімальних одиниць, що існують у вигляді ідей та реалізуються у вигляді концептів» [7, с. 34].

Концептуальний простір роману Елізабет Гілберт «Місто дівчат» є доволі різноманітним та неоднорідним. Авторські концепти формують концептуальні домени та асоціативні поля таких макроконцептів як, наприклад, ENTERTAINMENT, FASHION,

WOMAN, CITY та WAR. Найбільш значимими концептуальними доменами роману «Місто дівчат» є макроконцепти, які вказують на елементи соціальної і культурної сторін життєдіяльності та естетичної свідомості особистості.

В рамках даних концептуальних доменів можна ідентифікувати ряд макроконцептів, які допомагають розкрити значення концептуальних домінант. Наприклад, до концептуального домену FASHION можна віднести наступні концепти: CLOTHES, DRESS, PRINT, SKIRT, POCKETS, HAT, FABRIC, TRIMMINGS, SEWING MACHINE, SUIT, GOWN, CHAINS та EARRINGS. Це наочний приклад концептуалізації загальновідомих понять об'єктивної реальності шляхом їх вербалізації у тексті художнього твору.

Отже, концептуальний простір роману Елізабет Гілберт «Місто дівчат» відображає концептуальну картину світу письменниці, яка формується під впливом культурного процесу. Під час створення художнього твору письменниця актуалізує концепти, які репрезентують мінімальні структури когнітивного процесу в тексті. Мова використовується як засіб вербалізації явищ об'єктивної дійсності або абстрактних понять. Ієрархічний аналіз концептуального простору письменниці допомагає ідентифікувати та виокремити макроконцепти та їхні похідні, тобто проаналізувати семантику тих мовних компонентів, завдяки яким вони були вербалізовані.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дорда С. Лінгвокультурологія як самостійний напрям лінгвістичних досліджень. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. 2017. № 3. С. 411–417.
2. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник. 2-ге вид., випр. і допов. Київ : Видавничий центр «Академія», 2006. 464 с.
3. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. 196 с.
4. Ніконова В. Г. Концепт – концептуальний простір – картина світу: досвід поетико-когнітивного аналізу художнього тексту. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Філологія. 2012. Т. 15, № 2. С. 117–123.
5. Полюжин М. Поняття, концепт та його структура. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. 2015. № 4. С. 214–224.
6. Селіванова О. Засади сучасної лінгвометодології. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/581> (дата звернення: 10.04.2023).
7. Тернієвська Є. Процес концептуалізації як аспект пізнавальної діяльності людини. *Advanced Linguistics*. 2022. № 9. С. 29–37.

Коцюба В. В.

група СОАМ-32

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка

Науковий керівник – канд. філол. наук, викладач Шуляк І. М.

TRANSLATION REVIEW OF ASTRID LINDGREN'S "KARLSSON-ON-THE-ROOF"